

תקוות מנחם

גיליון מס'
139

יו"ל לקראת שבת פרשת שמות
ה' תת"ש שנת 5780

על סיומי הרמב"ם

תדפיס מהספר "תקוות מנחם" (ח"ג) שיו"ל בעז"ה על סיומי
הרמב"ם ע"פ - ב"קו" - שיחות והוראות כ"ק אד"ש מה"מ
מאת הרב יקותיאל מנחם שיחי ראב"א

ע"פ ההוראה שקיבלתי מ"כ אד"ש אל"ף האשית, להדפיס ולפרסם הדברים הנאמרים כצ"ה בסיומי הרמב"ם, להראות ולהוכיח הנראה לעיני דברך אפשר, הקשר
בין שיחורי הרמב"ם לפרשה והתאריך שבהם נאמרו, הנני אוציא לאור עלון זה לכבוד שבת קודש.
ואבקש מהקוראים שיצונו בהצחתיהם, ותודה אראש!

לחיות עם הזמן!

ספר טהרה – ב

מחזור ז"ך שנה כ"ה

בעז"ה יום ג' פרשת שמות טו"ב טבת

ה' תהיה שנת סגולות טובה – שנת הקהל

סיום הלכות טומאת צרעת והתחלת הלכות מטמאי משכב ומושב

בנגעם".

המצורע – המוציא שם רע

וכאן היא הפעם הראשונה בתורה שמדובר ומסופר על צרעת
ושבאה כעונש על לשון הרע.

וברמב"ם רואים שענין זה הוא חלק מהלכות טומאת צרעת שבא
על לשון הרע, ולא בא רק כבדרך אגב, כי הוא מאריך בזה ביותר,
בפרטי הענין וחומרת לשון הרע, שרוב ההלכה האחרונה המסיימת
עוסקת בזה באריכות גדולה, והרי ישנו כלל ש"הכל הולך אחר
החיתום"¹². ועיי"כ מדובר בפרשת השבוע.

ובאמת בכל ההלכות שבתורה, יש מוסר השכל, הוראה ודרך כיצד
להתנהג בעבודת ה' של היהודי, אבל כאן הרמב"ם כותב במפורש
ובאריכות גדולה ומפורטת איך שרוע הדיבור לשון הרע, גורמים לכל
פרטי טומאות הצרעת. [ואח"כ מביא גם הרמב"ם בענין זה את דאגת
מרים הנביאה שהצילה את משה מן היס, הכתובה בפרשת שמות,
וכן מה שלקתה בצרעת על שדיברה על משה כפי שכתוב ברש"י הנ"ל
בפרשה זו].

א. נגע וטומאת הצרעת באה בגלל דיבור לשון הרע, כמ"ש במדרש
רבה¹ עה"פ בתחלת פרשת מצורע² "זאת תהיה תורת המצורע -
תורת המוציא שם רע" (וכן איתא בגמ' ערכין³ בסוגיא דלשון הרע,
כדלקמן).

וחומרת דיבור לשון הרע שעונשה הצרעת, מודגשת בפרשת שמות
פעמיים [מלבד מה שבפרשה מוזכרת צרעת לראשונה, ופעמיים;
צרעת משה וצרעת פרעה שעיי"כ נחשב למת, וכדלקמן], (א) כשמשה
ביקש מהקב"ה שיתן לו אותות על השליחות לבני ישראל, היתה
האות הראשונה שהמטה נהפך לנחש, כמ"ש⁴: "וישליכהו ארצה ויהי
לנחש", ואומר עי"ז רש"י⁵ "רמז לו שסיפר לשון הרע על ישראל
(באומרו 'לא יאמינו לי') ותפש אומנותו של נחש".

(ב) ויתירה מזו מצינו בפרשה זו מפורש, שהלשון הרע מביא את
הצרעת; שאח"כ היתה האות שמשה נצטרע, כמ"ש⁷: "ויבא ידו
בחיכו, ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג", ואומר עי"ז רש"י: "אף
באות זה רמז לו שלשון הרע סיפר באומרו 'לא יאמינו לי', לפיכך
הלקהו בצרעת⁸ כמו שלקתה מרים על לשון הרע". היינו שכאן
רואים מפורש שהעונש על לשון הרע, שמיד קיבל את הצרעת.
וברמב"ם כתוב זאת במפורש בהלכה האחרונה המסיימת את הלכות
טומאת צרעת⁹: "אות ופלא היה בישראל כדי להזהירם מלשון הרע
וכו".

והרמב"ם מאריך במ"ש¹⁰ "השמר בנגע הצרעת לשמור מאד
ולעשות וגוי זכור את אשר עשה ה"א למרים בדרך וגוי", שמדבר על
הזהירות מלשה"ר: "ועל ענין זה מזהיר בתורה 'השמר וגוי זכור
וגוי'; התבוננו מה אירע למרים הנביאה שדברה באחיה וכו". וכן
בפירש"י על הפסוקים¹¹: "אם באת להזהר שלא תלקה בצרעת, אל
תספר לשון הרע, זכור העשוי למרים, שדברה באחיה ולקתה

כל דיני התורה – הוראה בעבודת ה'

ב. פעם בשיחה דיבר אד"ש עיי"כ שמכל דיני התורה חוץ מעצם
קיום ההלכה אפשר גם לקחת מוסר והשקפה ודרך והוראה בעבודת
ה'. ואת זאת לומדים ברמב"ם בסיום הלכות תמורה¹³ שהוא סיום
ספר הקרבנות, וז"ל: "וכל אלו הדברים כדי לכון את יצרו ולתקן
דעותיו. ורוב דיני התורה אינם אלא 'עצות מרחוק'¹⁴ 'מגדול העצה'¹⁵
לתקן הדיעות ולישר כל המעשים", ז.א. שרוב דיני התורה יש בהן
הוראה לתיקון הדיעות והמעשים ולא רק אותן ההלכות שמדברות

לזכות

החתן התמים הרב חיים שניאור זלמן שיחי
והכלה פערלא מושקא שתחי'
ליום חתונתם בשעה טובה ומוצלחת
ה' טבת "דידן נצח!" ה' תהי' שנת סגולות טובה
ויזכו לייסד ביתם בנין עדי עד
על יסודי התורה ומצוות ומאור החסידות
מתוך הצלחה בגשמיות וברוחניות ובריאות אושר ושמחה
תמיד כל הימים! ולקבל מ"י ממי"ש פני משיח צדקנו!
נדפס עיי" הוריהם הרה"ת יצחק וזוגתו חי' שיחיו פרוס
והרה"ת דוד וזוגתו חנה שיחיו קוגל

¹² ברכות יב, א.

¹³ בפ"ד הי"ג.

¹⁴ ישעיהו כה, א.

¹⁵ ירמיה לב, יט.

¹ פט"ז, ב-ג-ד-ו.

² ד, ב.

³ טו, ב.

⁴ שמות ד, ג.

⁵ ממדרש תנחומא אות כג, שמות רבה עג, יב.

⁶ שם פסוק א.

⁷ בפסוק ו.

⁸ עי' מסכת שבת צז, א.

⁹ פט"ז הי"י.

¹⁰ תצא כד, ח-ט.

¹¹ מהספרי וילקו"ש תתקל"ז.

על עניינים הקשורים בעבודת ה' וחובות הלבבות, כמו דיני תפילה ומדות טובות, אלא גם ההלכות ה"טכניות" והמעשיות כמו דיני ממונות וכיו"ב.

ומניין יודע זאת הרמב"ם ומה מקורו?

אומר אדי"ש מה"מ, זהו פסוק מפורש! בפרשת ואתחנן¹⁶ נאמר: "ויזונו הוי' לעשות את כל החוקים האלה ליראה את הוי' אלוקיננו", ז.א. שהתורה אומרת מפורש שמטרת כל החוקים והדינים של התורה (לא רק ההלכות המדברות על חובות הלבבות ועבודת ה') הם באים ללמדנו להוספה ב"ליראה את ה'".

וענין זה מודגש ביותר בסיום הלכות טומאת צרעת, שהרמב"ם מפרט איך שכל פרטי וסוגי הצרעת הם באים בגלל דיבור לשון הרע, שנגרר בגלל ועיי' דברים בטלים, ושהעצה והתיקון לזה הוא "שיחת כשרי ישראל, אינה אלא בדברי תורה וחכמה וכו', 'אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון ליראי ה' ולחושבי שמו".

תורת המצורע – התיקון לצרעת

ג. ענין זה שלימוד התורה ודברי תורה הם מונעים ומבטלים ותיקון לטומאת הצרעת, מרומז בתורה בתחלת פרשת מצורע, כפי שמבאר הצ"צ באור התורה¹⁷ על הפסוק: "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו", שטהרת ותיקון המצורע – מוציא רע, היא "תורת המצורע" – לימוד התורה, ולכן "עצרת" – אותיות צרעת; עצרת – מתן תורה ולימוד התורה, ותיקון לענין הצרעת, וז"ל: "כי עיקר מצורע – מוציא שם רע, לה"ר, נגד דיבור העליון כו' והתיקון עיי' התורה, שהוא יואשים דברי בפיך¹⁸, כי ילא נתנה התורה אלא לצרף בהן, ולכן נאמר¹⁹: "ימינך ה' תרעץ אויבי' (תרעץ" – גם אותן אותיות), שימינך קאי על התורה, כנאמר²⁰: "מימינו אש דת למו", ולימוד התורה תרעץ ותשבר את הצרעת.

האותות בגלל לשון הרע

ד. ובמדרש רבה²¹ מבאר ענין זה שמשו רבינו לקח בצרעת בגלל שדיבר לשון הרע בפרטיות וביתר אריכות; עה"פ²² "ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי", אומר המדרש: "באותה שעה דיבר משה שלא כהוגן; הקב"ה אמר לו וישמעו לקולך²³, והוא אמר והן לא יאמינו לי. מיד השיבו הקב"ה בשיטתו, נתן לו אותות לפי דבריו [ובמ"א כתוב שה' הראה ואמר לו שנותן אות א' ממנו (מהקב"ה) ואות א' ממשו; אות הנחש, ה' בזמן שדברו נגד הקב"ה, וידבר העם באלקים וגו'²⁴, נענשו בנחשים, כנאמר²⁵: "וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים, וינשכו את העם וגו'", ומרים שדברה נגד משה, נענשה בצרעת], ראה מה כתיב אחריו, ויאמר ה' אליו מזה בידך, ויאמר מטה²⁶, כלומר מזה שבידך אתה צריך ללקות²⁷ שאתה מוציא שם רע על בני, הם מאמינים בני מאמינים, שנאמר²⁸ ויאמן העם, בני מאמינים שנאמר²⁹ והאמין בה' , תפס משה מעשה הנחש, שהוציא לשון הרע על בוראו שנאמר³⁰ כי יודע אלוקים, כשם שלקה הנחש כך זה עתיד ללקות, מה כתיב ויאמרו השליכהו ארצה ויהי לנחש, לפי שעשה מעשה נחש לכך הראה לו את הנחש, כלומר עשית מעשה של זה, וינס משה מפניו³¹, ד"א למה נס? לפי שחטא בדבריו, שאילו לא חטא לא היה נס שאין נחש ממית אלא החטא ממית".

ואח"כ ממשיך המדרש³² "ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך³³, אמר לו מה הנחש כשהלשין הכיתי אותו בצרעת שנאמר³⁴ 'ארור אתה מכל הבהמה, כמה דאת אמר 'צרעת ממארת'³⁵, אמר ר' אלעזר הלין סלעין דביה – צרעין אינון (הכתמים שבעורו של הנחש שבדמות סלעין, כתמי צרעת הן), אף אתה ראוי ללקות בצרעת. ולמה הכניסה בחיקך? לפי שדרכו של לשון הרע לומר בסתר, וכן הוא אומר³⁶ 'מלשני בסתר רעהו אותו אצמית', אין "אצמית" אלא לשון צרעת, כמה דתימא³⁷ 'לצמיתות' ומתרגמין 'לחלוטין', ותנן אין בין מצורע מוסגר למצורע מוחלט³⁸.

ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצורעת כשלג, לקח את שלו על שהלשין, ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר: מכאן אתה למד שכל החושד בחבירו בדבר ואין בו לוקה בגופו.

ויאמר השב ידך אל חיקך³⁹ – וכי מה אות היה לישראל בזה? לך אמור להם מה מצורע מטמא אף המצריים מטמאים אתכם, וכשם שהוא נטהר כך הקב"ה עתיד לטהר לישראל, כמ"ש 'והנה ידו מצורעת כשלג', וברפואה כתיב ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו, אמרו רבותינו שלא להוציא לעז על בשרו של משה לכך לא נצטרעה יד עד שיצא מחיקו, אבל לענין הרפואה מתוך חיקו נתרפאת. ד"א מכאן שהפורעניות שוהה על הצדיקים לבוא, ומדת הטוב ממהרת לבוא". עכ"ל המדרש רבה.

וראים מכל זה שהמדרש מקשר את פרטי הצרעת ודיניה כעונש על דיבור לשון הרע, וזהו התוכן של ההלכה המסיימת ברמב"ם.

שלילת לשון הרע ומחלוקת

ה. וכן מצינו בגמ' שבת⁴⁰ "אמר ריש לקיש החושד בכשרים לוקה בגופו דכתיב 'והן לא יאמינו לי וגו'' וגליא קמיה קודשא בריך הוא דמהמני ישראל [שאמר לו מקודם "ושמעו לקולך"⁴¹] אמר לו הן מאמינים בני מאמינים, ואתה אין סופך להאמין וכו', אתה אין סופך להאמין שנאמר⁴² 'יען לא האמנתם בי' וגו'', ממאי דלקה דכתיב ויאמר ה' לו עוד הבא ידך בחיקך".

ולפניי? שם בגמ' מובאת דעה שבזמן צרעת מרים על שדברה במשה, אף אהרן נצטרע, כי הרי גם הוא דיבר, כנאמר⁴³: "ותדבר מרים ואהרן במשה וגו'', וז"ל: "ויחר אף ה' בם וילך⁴⁴, מלמד שאף אהרן נצטרע, דברי רבי עקיבא וכו', תניא כמאן דאמר אף אהרן נצטרע דכתיב⁴⁵: "ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת", תנא; שפנה מצרעתו (קדם ונתרפא, רש"י)".

ובסנהדרין פרק חלק⁴⁶: "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם⁴⁷ אמר ריש לקיש מכאן שאין מחזיקין במחלוקת, דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר 'ולא יהיה כקרח וקעדתו'⁴⁸. רב אשי אמר ראוי להצטרע כתיב הכא [ולא יהיה כקרח וקעדתו כאשר דיבר ה'] ביד משה לו, וכתוב התם ויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיקך". היינו שהצרעת באה על החזקת המחלוקת ודיבור לשון הרע גם מחזק מחלוקת.

לשון הרע הורג – והצורע כמת

ו. והטעם שהצרעת באה כעונש על דיבור לשון הרע, כי הרי הקב"ה מעניש 'מדה כנגד מדה'⁴⁹, ומה הקשר ביניהם?

³² פסקא יג.

³³ פסוק ו.

³⁴ בראשית ג, יד.

³⁵ תזריע יג, נא.

³⁶ תהילים קא, ה.

³⁷ בהר כה, כג.

³⁸ מגילה ח, ב.

³⁹ פסוק ז.

⁴⁰ צו, א.

⁴¹ ג, יח.

⁴² חקת כ, יב.

⁴³ בעלותך יב, א.

⁴⁴ פסוק ט.

⁴⁵ פסוק י.

⁴⁶ קי, א.

⁴⁷ קרח טז, כה.

⁴⁸ שם פסוק ה.

⁴⁹ שבת קה, ב. נדרים לב, א. סנהדרין צ, א.

¹⁶ ו, כד.

¹⁷ ע' עז.

¹⁸ ישעיה נא, טז.

¹⁹ בשלח טו, ו.

²⁰ ברכה לג, ב.

²¹ פי"ג, י"ב.

²² שמות ד, א.

²³ פרשתנו ג, יח.

²⁴ חוקת כא, ה.

²⁵ פסוק ו.

²⁶ פסוק ב.

²⁷ וכן מובא בפרש"י.

²⁸ פסוק לא.

²⁹ לך טו, א.

³⁰ בראשית ג, ה.

³¹ פסוק ג.

מצד "מדה כנגד מדה" [יועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיך]⁶³ (ובמילים אלו מבארים המפרשים את עונש הצרעת), לכן מדבר הלשון הרע נחשב למת ומקבל גדרי והלכות המת, שמתמא בכניסה לבית [כי הרי רק מת ומצורע מטמאים בביאה לבית] והוא כמת שמנותק מכולם (ואין לו אתם קשר ודיבור) כנאמר "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"⁶⁴.

הציפורים מפטפות ומצפצפות

ח. ובהמשך הסוגיא⁶⁵ נותנת הגמ' טעם על לקיחת הציפורים: "מה נשתנה מצורע שאמרה תורה יביא "שתי צפורים"⁶⁶ לטהרתו? אמר הקב"ה, הוא עושה מעשה פטיט (לשון קול היוצא בחשאי, רש"י [כמו פטפות]) לפיכך אמרה תורה יביא קרבן פטיט (שהציפורים צועקים בכל שעה, רש"י) [ובמ"א כתוב **צפורים** – מל' – **צפצוף בצפרא** – בוקר]. ובתנחומא ישנו הלשון: "הוא סיפר לשון הרע, לפיכך אמר הכתוב צפרים שהן מוליכות קול, שנאמר⁶⁷ יכי עוף השמים יוליד את הקול".

והמהרש"א בערכין מסביר: "צפור א' השחטה לרמוז על פטפות לשון הרע שיבטלו, וצפור החיה – רמז על פטפות התורה שהיא תקנתו, והוא ענין עץ ארז ואזוב, כדאמרין לעיל⁶⁸ וכי", ושם אומרת הגמ': "מה תקנתו של מספרי לשון הרע? אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה שנאמר⁶⁹ מרפא לשון עץ חיים ואין לשון אלא לשון הרע שנאמר יחץ שחוט לשונם, ואין עץ אלא תורה, שנאמר⁷⁰ עץ חיים היא למחזיקים בה, ואם עם הארץ הוא ישפיל דעתו (כאזוב), שנאמר יסלף בה שבר ברוחי"⁶⁹.

פורץ גדר יישכנו נחש – מידה כנגד מידה

ט. באחת השיחות ששוחח אתי מזכירו האישי של הרבי וי"ר ה"מרכז לענייני חינוך" הרב חמ"א ע"ה חודקוב, בקשר ל"ועד המחנכים", הסביר לי את הסיבה למה הקב"ה מעניש "מדה כנגד מדה", ולמה "הפורץ גדר יישכנו נחש"⁷¹ – מהי המדה כנגד מדה? והסביר לי שהטעם שהעונשים הם "מדה כנגד מדה" לא בגלל נקמה וכדו' ח"ו, אלא זהו **חסד** מהקב"ה שמאותתים לאדם ומראים לו באיזה ענין הוא צריך לתקן ולעשות תשובה. והקשר של "פורץ גדר" ל"יישכנו נחש"; כי הפורץ גדר יכול לטעון שלא עבר את העבירה עצמה, אלא את הגדרים והסייגים שעשו חז"ל או שקיבלו במנהג ישראל; וכאן מראים לו דוגמא לנשיכת הנחש; כשנחש ארסי נושך בשעת מעשה לא מורגש הכאב והנזק, אבל במשך הזמן מתפשט הארס יותר ויותר בגוף והוא מרעיל את כל הגוף והוא בסכנת נפשות ר"ל. כך גם ה"פורץ גדר" גם אם בהתחלה לא נראה כ"כ הנזק כי הוא עוד רחוק מהעבירה עצמה, אבל לאט לאט הוא יפרוץ עוד גדר ועוד גדר עד שיפגע בגופי התורה ר"ל.

זהירות מלאה בגדרי הצניעות

י. סיפר לי אבי מורי שיחי', שבהיותו בחור בישיבה בירושלים, בליל תשעה באב דיבר ארוכות ה"מגיד" הירושלמי הרב **בן ציון** ע"ה **יאדלער**, ואמר "שמעתם מה שקרה?! הנשים החלו ללכת עם השרוולים עד פרק היד (עד אז היה הנוהג שהשרוולים היו מכסים קצת מכף היד, והן סטו מזה בכשתי ס"מ ומכסים רק עד פרק היד) ומי יודע עד איפה עוד יסטו ויחשפו... והיום כבר יודעים עד כמה פרצו את הצניעות. ז.א. שסטיה אפילו הכי קלה מה"גדרים" יכולה להביא לסטייה חמורה וגדולה ר"ל.

יא. ובסיום זה מבטא הרמב"ם באריכות איך צריכים להזהר ביותר מלשון הרע כדי שלא יבואו לעונש ולצרעת.

וני"ל שאולי אפשר לבאר שמכיוון שהגמ' אומרת בסוגיא דלשון הרע במסכת ערכין⁵⁰, אחרי שמביאה את העונש של נגעים על לשון הרע: "כל המספר לשון הרע נגעים באים עליו שנאמר ימלשני בסתר רעהו אותו אצמית", כתיב התם 'לצמיתות' ומתרגמין 'לחלוטין', ותנן אין בין מצורע מוסגר למצורע **מוחלט** אלא פריעה ופרימה. אמר ריש לקיש מאי דכתיב 'זאת תהיה תורת המצורע' – זאת תהיה תורתו של **מוציא שם רע**".

ואח"כ אומרת שם הגמ' "במערבא אמרי לשון תליתאי קטיל תליתאי; הורג למספרו ולמקבלו ולאומרו", ולפי גירסת הגהות הב"ח במקום ולאומרו גורס "ולאומרים עליו", וכן כותב הרמב"ם⁵¹: "ויעוד אמרו חכמים: שלשה לשון הרע הורגת – האומר, והמקבלו, וזה שאומר עליו. והמקבלו יותר מן האומרו". אבל רש"י בגמ' נראה שגרסתו היא הגירסא הרגילה – "ולאומרו"; כי אומר בד"ה "לאומרו" וז"ל: "לרכיל עצמו, שמתוך מריבה שנופלת בין השניים, הורגין זה את זה, והורגין גואלי הדם את הרכיל שההרג בא על ידו".

ולפי פירוש הבעש"ט שהועתק ב"היום יום"⁵² משמע שמפרש כרש"י, כי מתרגם באידיש "דער אויסטראכטער" (ממציא הלשון הרע) שנראה שמפרש ומקבל הגירסא של רש"י.

ואת גירסת הב"ח שמגיה בגמ' שהורג גם את זה שמדברים עליו, אפשר לפרש בשניים: (א) שע"י הלשון הרע הוא מזיק בפועל את ענייניו ומעמדו של האדם שמדברים עליו. (ב) גורם לו נזק ומיתה רוחנית כי הוא חלק ובגללו מדברים לשון הרע.

ואח"כ ממשיכה הגמ': "מאי דכתיב⁵³ "מות וחיים ביד לשון" – וכי יש יד ללשון? לומר לך מה יד ממיתה אף לשון **ממיתה**! אי מה יד אינה ממיתה אלא בסמוך לה, אף לשון אינה ממיתה אלא בסמוך לה, ת"ל יחץ שחוט לשונם⁵⁴ (ואח"כ מביאה הגמ' על לשה"ר גם הפסוק⁵⁵ "חיצו גיבור שונוים עם גחלי רתמים"), אי מה חץ עד מ"ה אמה אף לשון עד מ"ה אמה, ת"ל 'שתו בשמים פיהם ולשונם תיהלך בארץ'⁵⁶ (שזהו המקור ללשונויות בהלכה זו ברמב"ם) . . קמ"ל **דקטיל כחץ** . . דבעי מיית בלישניה (יעסוק בדברי שטות ונבלה, רש"י) דבעי חיי בלישניה (יעסוק בתורה, רש"י)".

ז. ועפ"י שלשון הרע קוטל והורג, אולי אפשר לבאר הסיבה לעונש הצרעת על דיבור לשון הרע, כי הקב"ה מעניש "מדה כנגד מדה", וההסבר בזה, מכיוון שהוא גורם להרג ומיתה, לכן מקבל עונש כמיתה, כי "המצורע חשוב כמת"⁵⁷ [וגם ענין זה שהמצורע חשוב כמת כתוב בפרשתנו שמות עה"פ⁵⁸ "ויהי בימים הרבים ההם וימת מלך מצרים ויאנחו בני ישראל ויעקו וגו'", אומר רש"י בד"ה "וימת מלך מצרים" "נצטרע",⁵⁹ והיה שוחט תינוקות ישראל ורוחץ בדמם"]. וענין מצורע חשוב כמת לומדים מצרעת מרים שאהרן אומר למשה⁶⁰: "אל נא תהי כמת וגו'", ואומרת הגמ' בנדרים והובא בפירוש רש"י על הפסוק: "שהמצורע חשוב כמת, מה מת⁶¹ מטמא בביאה אף מצורע מטמא בביאה". היינו שהמצורע מטמא בביאה לבית כמו מת.

וכן בשיעורי הרמב"ם של ימים אלו⁶²: "והשווה המצורע למת, שנאמר: 'אל נא תהי כמת', מה מת מטמא בכזית אף אלו בכזית". ועפ"י אפשר לומר שזהו הטעם שהצרעת באה כעונש על דיבור לשון הרע; מכיוון שלשון הרע הורג שלשה, כנ"ל, שמביאם לידי מיתה רוחנית או אפילו פיזית כמו שאומר רש"י בגמ' בערכין, לכן

⁵⁰ טו, ב.

⁵¹ הלכות דעות פ"ז הי"ג.

⁵² יג חשון, מאגרות קודש הרבי הקודם ח"ו ע' קי"ב.

⁵³ משלי יח, כא.

⁵⁴ ירמ"ו ט, ז.

⁵⁵ תהילים קכ, ד.

⁵⁶ תהילים עג, ט.

⁵⁷ נדרים סד, ב. בראשית רבה עא, ו.

⁵⁸ ב, כג.

⁵⁹ שמות רבה א', לד. תרגום יונתן בן עוזיאל.

⁶⁰ בהעלותך יב, יב.

⁶¹ סיפרי, מסכת כלים פ"א מ"ד.

⁶² פ"ג הי"ד.

⁶³ שופטים יט, יט.

⁶⁴ ויקרא יג, מו.

⁶⁵ טז, ב.

⁶⁶ מצורע יד, ד.

⁶⁷ קהלת י, כ.

⁶⁸ טו, ב.

⁶⁹ משלי טו, ד.

⁷⁰ משלי ג, יח [אפ"ל; ג' (הפרק מדבר על התורה) "אוריאל תליתאי" (שבת ח, א) חי –

"תורת חיים"].

⁷¹ קהלת י, ח.

שלילת המחלוקת נגד וועד הקהל ורבני השכונה

יג. ובהתוועדות הנ"ל דיבר הרבי בפרוטרוט על האריכות והוראות נפלאות שלומדים על שלילת לשון הרע והתיקון בדברי תורה וחכמה. ולעומת זאת על מדברי לשון הרע, מביא הרמב"ם את הפסוק⁷² "ולשונם תהלך בארץ", שתוכנו, אודות אלו שמניחים ללשונם "להתהלך" ו"לטייל" בארץ בחופשיות לדבר רכיל כו' ככל העולה על רוחו ללא מעצור.

ולדוגמא: כאשר הקהל ממנה מישהו, אזי ישנם כאלו שאינם מרוצים מהמינוי, מכיוון שאינם יכולים "לסבול" שיש מישהו שממונה עליהם, אדם מכובד כמותו ("אֵץ גֶּאֱנַעַר יֵא-טִיב־עַד-דָּאִם") היתכן שמישהו יהי ממונה עליו?!

וכל זה – במקום הנהגה מתוך אהבת ישראל וכו' [הדברים כווננו לזה שהיו אז מאנשי שהתנגדו והפריעו ל"בחירות" ומינוי (הרבנים) וועד הקהל דקראון-הייטס, למרות עידוד והוראות מפורשות של

אד"ש בזה, עד שהתבטא: "פונה אני מכל עסקי! עד שיסודר ענייני!" ובעלי המחלוקת ולשון הרע הפריעו לבחירות והמינוי, עד שהתבטא אד"ש: "צוחקים לי בפנים...".

ולכן עלינו לחזק עניינים אלו, ובפרט כדברי הרמב"ם את לימוד **ודבורי התורה**, שזהו הלעומי? לדיבורי לשון הרע ומחלוקת, והי יברך את עמו בשלום!

"תקות חוט השני"⁷³ – הקשר לפרשת השבוע והתאריך

א. הצרעת עונש על דיבור לשון הרע, ובפרשת שמות משה לקח בצרעת שאמר לשה"ד על ישראל.

ב. בפרשתנו מוזכרת צרעת לראשונה: צרעת משה, וברשי"י צרעת מרים וצרעת פרעה.

ג. אות הנחש – שדיבר לשה"ד ונצטרע בעורו.

(דברים שנאמר בסעודת סיומי הרמב"ם בביהכ"ס וביהמ"ד ליובאוויטש - 770 - בית משיח)

⁷³ יהושע ב, חי. ועיין ברשי"י שפירוש "תקות" – מלשון "קו וחבל" (שבו הורידה המרגלים של יהושע, ובו תלו משפחת רחב תקוותם), והרי זו מטרת חיבורנו "תקות מנחם" - להראות בעז"ה את הקו וחוט השני המקשר ומשוה התוכן הנלמד בשיעורי הרמב"ם עם תוכן הפרשה והתאריך בשנה, (ועיין מה שכתבנו בזה בהקדמה לספרנו "תקות מנחם" ח"א).

⁷² תהילים עג, ט.

מחאה והוקעה

נבלה רשעה נעשתה השבוע ב-770

שומו שמים! – גירוש יהודים ומוסד אד"ש מ-770

השבוע נעשתה נבלה גרועה ב-770, גירשו את המוסד של אד"ש "ועד להפצת שיחות" מהבנין. בינתיים הוציאו את מכונות הדפוס, ובעוד תקופה את כל המשרד והעובדים והחברים.

הדבר לא נעשה עפ"י דין-תורה ובבית-דין, אלא כ"שד משידין נוכראין" – בערכאות של עכו"ם, "שומו-שמים!" בזמנו הי' הסידור ע"י המייסד של ה"ועד להפצת שיחות" הרה"ח ר' בן-ציון ע"ה שם-טוב בהסכמת הרבי שבמשך השבוע ידפוסו במכונות הדפוס דברים פרטיים, ועיי"כ יוכלו להחזיק המכונות ולהדפיס השיחות ולהפיצן, וכך עשו במשך עשרות שנים! וממשיכים גם עתה כל שבוע להדפיס ה"ליקוט" ולשלחו לכל העולם. וגם הועד עתה עורכים ומדפיסים ספרים כמו ה"ליקוטי שיחות" על הפרשיות ופירוש אד"ש על החומש.

ועתה מגרשים אותם מהבנין. לא רק בגוש קטיף ממשלת הרשע גירשה יהודים. הדבר נעשה כאן ב"בית משיח".

והדבר נעשה ע"י יהודים שאמורים לעזור ולפעול למען "אגודת חסידי חב"ד" ומוסדות חב"ד.

הם מתנהגים כמו ב"דור המבול"

על אותם יהודים אמר הרבי בשיחה בהתוועדות ברבים שהנהגתם היא כמו ב"דור המבול"! בזמנו, שבשם "אגודת חסידי חב"ד" הפריעו לבחירות של רבני השכונה שליט"א ו"ועד הקהל" של קראון הייטס, והם ניסו לתת רושם שהרבי מתנגד לזה. והרבי דיבר ע"כ בחריפות ובאריכות ואמר: "אתם רוצים "לשלוט על הציבור"?", לשלוט על הציבור היתה ההנהגה של הדור שלפני המבול!" (וכמו שכותב הרבי תקנון אגו"ח לא לנהל או לשלוט על המוסדות אלא להשתדל לעזור להם), והרבי אז הסביר פרק בהיסטוריה האנושית, שלפני המבול היו שני סוגי אנשים, ה"גדולים" והענקים וה"החכמים" והעם ההמונים היו נבערים מדעת ופשוטים בשכלם ברמה כמו בהמות, וכמו שאדם אי יכול לשלוט על אלפי בהמות, כך אז שלטו ה"גדולים" על ה"קטנים" [ויש לזה אסמכתא ברשי"י עה"פ "וייראו בני הא-לוקים את בנות האדם כי טובות הנה", אומר רש"י: "כשהיו מטיבין כלה לחופתה הי' בא "גדול" ובוועלה"]. ואומר אד"ש שאחרי המבול אין יותר סדר של גדולים וקטנים; אין הגדולים בעלי שכל ענקים, ואין הקטנים הנבערים והפשוטים כבהמות, ואין יותר שלטון הגדולים על הקטנים, אצל גויים יש דמוקרטיה ואצל יהודים ע"פ תורה "אחרי רבים להטות!". ויהודים אלה היו בהתוועדות ו"התחכמו" איך אפשר להמשיך בדרך זו של זלזול ברבני השכונה בוועד הקהל בלי שיקבלו על הראש מהרבי.

והרבי גם אמר (כשלא נתנו את עלית עשרת הדברות לרבני השכונה): אותם אנשים שזלזלו והפריעו לבחירות, המשיכו להפריע למינוי הרבנים, וממשיכים להפריע לתפקודם, ואז אמר: רציתי להפסיק את הקריאה, אבל לבסוף חיכיתי לשמוע מה יש להם לומר, וכתבו תירוץ לא מתקבלים.

הם אותם האנשים שנלחמים נגד ביהכ"ס והמתפללים אג"ש ד-770, ובבית המשפט (הערכאות) אמרו לשופט (גם במשפט נגד הועד להפצת שיחות וגם במשפט נגד ביהכ"ס) לא משנה דעתו של הרבי או דיני התורה, כאן תפסוק לפי החוק של המדינה... **תצילנה האוזניים** שכך שומעות!

אנ"ש התעוררו! לפני שיהיה מאוחר!

והבעיה שהדברים עוברים בשקט, ואנ"ש לא מודעים לבעיה. אבל אנא התעוררו ותדאגו שהכל יהיה ע"פ תורה וע"פ רצון אד"ש. עדיין עוד לא מאוחר! כי יש עוד כמה שבועות עד שיגרשו גם את המשרדים של ועד להפצת שיחות וחבריהם ועובדיהם (אבל יש להם כבר פסק בית המשפט) ועם לחץ ודעת הקהל נוכל להשיב הגזרה ולהשאירם על כנם ומקומם!

הרבי הורה שהועד להפצת שיחות צריך להיות בבנין של 770, וכשפעם תכננו לעבור לבנין אחר אמר אד"ש וכתב: "**מקומד אל תנח!**" והי יברך את עמו בשלום!

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!